

กิ้งก่าฮอร์น

เจ้าตัวน่าเกลียดแห่งทะเลทราย

ผศ.ดร. มัลลิกา เจริญสุธาสินี
ผศ.ดร. กฤษณะเดช เจริญสุธาสินี
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
email: jmullica@wu.ac.th; jkrisana@wu.ac.th

ตามมาดูสิว่าเจ้ากิ้งก่าฮอร์นมีลักษณะอย่างไร!

นี่... มีใครชอบกิ้งก่าบ้าง? ถ้าน้องตอบว่า "ชอบ" พี่ๆ ขอถามต่อว่า น้องๆ ชอบกิ้งก่าตรงไหน? คงมีน้อยคนนักที่ชอบกิ้งก่าเป็นชีวิตจิตใจ และมีสัตว์เลี้ยงเป็นกิ้งก่า กิ้งก่าบางชนิดมีรูปร่างหน้าตาเท่หรืออย่างบอกใครเชียว ฉบับนี้ พี่ๆ ขอแนะนำ "กิ้งก่าฮอร์น" (Horned Lizard) ให้น้องๆ รู้จักนะค่ะ พี่ว่ามันมีหน้าตาดูคล้ายๆ ไดโนเสาร์ที่ชื่อไตรเซอราทอปส์ยังงี้ก็ไม่วุ่นๆ ถ้าน้องๆ คิดว่ามันไม่คล้ายละก็อีเมลมาคุยกับพวกพี่ๆ ได้ พวกมันกินอะไรเป็นอาหาร? อาศัยอยู่ที่ไหน? มีพิษหรือเปล่าหนอ?

กิ้งก่าฮอร์น เป็นกิ้งก่าที่หน้าตาน่ากลัวที่สุด มีหนามแหลมออกจากลำตัว มีเขาอยู่เหนือตา อยู่ในสกุล ไพรโนโซมา (Phrynosoma) มีลำตัวกว้าง แบน คล้ายๆ คางคก ทางสิ้นแต่กว้างที่ฐาน ส่วนใหญ่ด้านหลังของหัวมีมงกุฎที่มีเขาแหลมๆ เรียงกันเป็นแถว บนหลังก็มีหนามแหลมๆ สั้นๆ เรียงกันเป็นแถว สีสันทึบสวยงามมาก ด้านหลังและหัวสีออกเทาๆ มีลวดลายออกสีแทน น้ำตาล แดงหรือเหลือง ด้านท้องมีสีซีดๆ เทาอมเหลือง สีทั่วไปคล้ายๆ กับสีดิน สามารถเปลี่ยนสีได้ จากสีจางเป็นสีเข้มภายในเวลาไม่กี่นาที

● ที่อยู่อาศัย

กิ้งก่าฮอร์น พบได้ทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก มีทั้งหมด 14 สปีชีส์ อาศัยอยู่ตั้งแต่รัฐอาร์แคนซอร์ ไปจนถึงชายฝั่งแปซิฟิก และจากรัฐบริติช โคลัมเบีย ไปจนถึงกัวเตมาลา พวกมันอาศัยอยู่ในที่ร้อนแห้ง และมีสภาพดินทราย บางสปีชีส์อาศัยอยู่ในทะเลทรายที่แห้งแล้งเกินกว่ามนุษย์จะสามารถอาศัยอยู่ได้ บางสปีชีส์อาศัยอยู่บนภูเขาสูง อาจสูงถึง 10,000 ฟุตเลยทีเดียว

กิ้งก่าฮอร์นที่พบมากในทะเลทรายตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา มีชื่อเรียกว่า กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย (Desert Horned Lizard: *Phrynosoma platyrhinos*) ประกอบด้วย 2 ชนิดคือ กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายเหนือ (Northern Desert Horned Lizard: *Phrynosoma platyrhinos platyrhinos*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายเกรทเบซิน (Great Basin Desert) และ กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายใต้ (Southern Desert Horned Lizard: *Phrynosoma platyrhinos calidarium*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายโซโนแรน (Sonoran Deserts) และทะเลทรายโมฮาเว (Mojave Deserts) ยังมีกิ้งก่าฮอร์นอีก 5 สปีชีส์ที่อาศัยอยู่ในทะเลทรายของอเมริกาเหนือ คือ

- กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายหางกลม (Roundtail Horned Lizard: *Phrynosoma modestum*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายชิฮัวนา (Chihuahuan)
- กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายหางแบน (Flattail Horned Lizard: *Phrynosoma mcallii*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายโซโนแรน (Sonoran)
- กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายรีเกิล (Regal Horned Lizard: *Phrynosoma solare*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายโซโนแรน (Sonoran)
- กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายเท็กซัส (Texas Horned Lizard: *Phrynosoma cornutum*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายชิฮัวนา (Chihuahuan)
- กิ้งก่าฮอร์นทะเลทรายเฮาส์ (Short-Horned Lizard: *Phrynosoma douglassi*) อาศัยอยู่ที่ทะเลทรายเกรทเบซิน (Great Basin)

● กิ้งก่าฮอร์นโคสต์ (Coast Horned Lizard: *Phrynosoma coronatum*)

กิ้งก่าฮอร์นโคสต์พบตามชายฝั่งและแถบภูเขาของรัฐแคลิฟอร์เนียไปจนถึงด้านตะวันออกของคาบสมุทรบาฮา (Baja Peninsula)

ในฤดูใบไม้ร่วง กิ้งก่าฮอร์นโคสต์ฝังตัวเองอยู่ใต้ทราย นอนหลับตลอดฤดูหนาว (hibernate) แล้วออกมาในฤดูใบไม้ผลิเมื่ออุณหภูมิในทรายสูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมงต่อวันในการอาบแดดบนก้อนหิน เพื่อให้หลังของมันโดนแสงอาทิตย์เต็มที่ บางครั้งมันก็อาจจะเอนตัวเพื่อ

ตัวอย่างกิ้งก่าฮอร์น สายพันธุ์ต่าง ๆ

กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย

กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย

กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย

กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย

กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย

กิ้งก่าฮอร์นทะเลทราย

ทำมุมให้ได้รับรังสีจากดวงอาทิตย์สูงสุด เมื่ออุณหภูมิร่างกายเพิ่มสูงขึ้นจนถึงระดับหนึ่งแล้ว มันจึงเริ่มออกหากิน ยิ่งอากาศร้อนมากขึ้น มันก็ยิ่งว่องไว มันจับแมลงที่เคลื่อนที่ช้าๆ หรือแมลงที่อยู่ใต้ดิน แมงมุม กินเป็นอาหาร บางครั้งก็กินเห็บ ผีเสื้อ ตัวอ่อนของผีเสื้อกลางคืน หรือมด ซึ่งดูเหมือนจะเป็นอาหารหลักของมัน มันไม่ได้จับเหยื่อเหมือนกิ้งก่าโดยทั่วไป มันจะค่อยๆ จับกินคล้ายๆ วิธีการของคางคก โดยใช้ลิ้นที่ยาวและเหนียวตรึงเหยื่อ ถ้าเราไปรบกวนมัน มันจะหยุดกินแล้วหนีไปอย่างรวดเร็ว

หลังจากกินอาหารเสร็จ อุณหภูมิที่พื้นก็จะร้อนมาก มันจึงแอบอยู่ในรูไม้พุ่มเพื่อหลีกเลี่ยงแสงอาทิตย์ แล้วมันก็ใช้เวลาที่เหลือทั้งวันในพุ่มไม้ เมื่อตกเย็นมันจะขุดดินแล้วฝังตัวอยู่ในดิน มันจะเอาจุกจิมลงไปในดินแล้วส่ายตัวไปมาเพื่อสร้างร่องในดิน ทำตัวให้แบนๆ ใช้หนามที่อยู่ด้านข้างเหมือนพลั่ว ดักเอาดินออกมาเพื่อจะได้ฝังตัวในดิน บางครั้งมันสามารถฝังตัวได้ลึกถึง 3-4 นิ้ว และบางครั้งมันก็เหลือส่วนหัวด้านบนและตาโผล่มาจากดิน

กิ้งก่าฮอร์นโคสท์มีสีที่กลมกลืนไปกับสิ่งแวดล้อม ทำให้หาตัวมันได้ยากมาก แต่ถ้าเราเจอมันฝังอยู่ในดินบางส่วน มันจะสามารถถูกจับได้ง่ายมาก เทคนิคการป้องกันตัวเองของมันมีน้อยมาก ถ้าเราจับมันมาวางบนมือ มันจะสูดอากาศเข้าไปในปอดแล้วพยายามจะบิดหัวไปมาเพื่อจะซ่อนเรา บางครั้งมันอาจจะฉีกเลือดออกมาทางตาเพื่อทำให้เราตกใจแล้วปล่อยมันไป

วงชีวิต

การผสมพันธุ์เกิดขึ้นปลายเดือนเมษายน และมีการผสมพันธุ์เยอะสุดในเดือนมิถุนายน และสิ้นสุดฤดูกาลผสมพันธุ์ในเดือนกรกฎาคม มันจะวางไข่ในช่วงปลายเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม ในทางตอนเหนือมันจะวางไข่ช้ากว่านี้ บางสปีชีส์ไข่จะพัฒนาในตัวแม่ ทำให้ลูกจะออกมาไม่นานหลังจากที่แม่มันวางไข่ เปลือกไข่มีสีขาว นุ่มนุ่ม มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 นิ้ว เพศเมียวางไข่ประมาณ 10-30 ฟอง แต่โดยเฉลี่ยประมาณ 15 ฟอง

ลูกของกิ้งก่าฮอร์นโคสท์แรกเกิดมีขนาดประมาณ 1 นิ้ว มันจะฝังตัวเองทันทีหลังจากฟักออกจากไข่ ลูกของมันจะไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ดังนั้นพอมันฟักเป็นตัวแล้ว มันจะออกหากินอาหารทันที ลูกกิ้งก่าฮอร์นโคสท์น่ารักมากตรงที่มันมีเขาที่ศีรษะและมีหนามตามผิวหนัง มันเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงปลายฤดูร้อนและต้นฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นช่วงที่มีอาหารสมบูรณ์ ลูกกิ้งก่าไม่ผสมพันธุ์ในช่วงปีสองแรก และเป็นตัวเต็มวัยในปีที่สาม ส่วนใหญ่มีขนาดความยาวตัวน้อยกว่า 5 นิ้ว

สถานภาพปัจจุบัน

แม้มันดูน่ากลัว แต่แท้จริงแล้วมันไม่มีพิษสงอะไรเลย ดังนั้นนักท่องเที่ยวทะเลทรายทั้งหลายจึงชอบสะสมมัน และชอบเอามันมาโชว์ให้เพื่อนฝูงดูถึงแม้กิ้งก่าฮอร์นเป็นสัตว์ที่น่าสนใจ แต่มันเป็นสัตว์ที่เลี้ยงดูยากมาก เพราะว่ามันกินมดเป็นอาหารหลัก และบางสปีชีส์เลือกกินเฉพาะมดบางสปีชีส์เท่านั้น กิ้งก่าบางสปีชีส์อาจเปลี่ยนไปกินอาหารอย่างอื่นได้ถ้ามีอย่างอื่นที่ดีกว่าให้กิน เช่น กิ้งก่าฮอร์นริเกิลเปลี่ยนไปกินด้วงขนาดเล็ก ในช่วงที่ด้วงมีอยู่อย่างชุกชุม กิ้งก่าฮอร์นโคสท์สามารถกินมดสปีชีส์อื่นๆ เป็นอาหารได้ แต่สำหรับกิ้งก่าฮอร์นหางอ้วนและกิ้งก่าฮอร์นเขาสั้นแล้วพวกมันจะกินเฉพาะมดบางสปีชีส์เท่านั้น และพวกมันจะตายถ้าได้รับมดไม่มากเพียงพอ

การทำลายที่อยู่อาศัยของมัน และทำลายที่อยู่ของมดทำให้กิ้งก่าฮอร์นหลายสปีชีส์อยู่ในสถานะภาพที่เป็นอันตราย เพราะสิ่งแรกที่มีมนุษย์ทำเวลาย้ายไปอยู่ในทะเลทราย คือ การกำจัดมด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อกิ้งก่าฮอร์นโดยตรง เพราะมดเป็นอาหารหลักของกิ้งก่าฮอร์นนั่นเอง

การที่เราจับกิ้งก่าฮอร์นมาจากบ้านของมัน แล้วให้มันกินอาหารที่ไม่เหมาะสม และไม่หาที่อยู่อาศัยที่มีขนาดเหมาะสมกับมัน จะทำให้มันตาย ดังนั้น จึงเป็นการดีที่ถ้าเราเจอมัน เราเพียงจับมันขึ้นมาดู แล้วก็ปล่อยมันกลับไปก็ๆ เราพบมัน กิ้งก่าฮอร์นควรจะอยู่ในที่ๆ มันอยู่ ไม่ใช่อยู่ในบ้านของเรา

ข้อมูลทั่วไป

กิ้งก่าฮอร์นโคสท์ (Coast Horned Lizard)

Family : Phrynosomatidae

Genus : Phrynosoma

Species : Phrynosoma coronatum

ฟอสฟูซา (Phrynosoma) : มาจากภาษากรีก "ไฟโรโนส" (phrynos) แปลว่า "คางคก" และ "โซมา" (soma) แปลว่า "ร่างกาย" ดังนั้น เมื่อรวมกันจึงแปลว่า ร่างกายแบนๆ คล้ายคางคก

โคโรนาตัม (coronatum) : มาจากภาษาลาติน "คราวน์" (crowned) หมายถึง การเชื่อมกันระหว่างแผ่นบริเวณท้ายทอย (occipital plates) ขนาดใหญ่ 2 ชิ้น

ทฤษฎีเพิ่มเติม

- http://www.desertusa.com/april96/du_hliz.html
- Californiaherps.com

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	
ฟิสิกส์ 1(ภาคกลศาสตร์(ฟิสิกส์ 1 (ความร้อน)
ฟิสิกส์ 2	กลศาสตร์เวกเตอร์
โลหะวิทยาฟิสิกส์	เอกสารคำสอนฟิสิกส์ 1
ฟิสิกส์ 2 (บรรยาย(แก้ปัญหาฟิสิกส์ด้วยภาษา C
ฟิสิกส์พิศวง	สอนฟิสิกส์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต
ทดสอบออนไลน์	วิดีโอการเรียนการสอน
หน้าแรกในอดีต	แผ่นใสการเรียนการสอน
เอกสารการสอน PDF	กิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์
แบบฝึกหัดออนไลน์	สุดยอดสิ่งประดิษฐ์
การทดลองเสมือน	
บทความพิเศษ	ตารางธาตุไทย1) 2 (Eng)
พจนานุกรมฟิสิกส์	ลับสมองกับปัญหาฟิสิกส์
ธรรมชาติมหัศจรรย์	สูตรพื้นฐานฟิสิกส์
การทดลองมหัศจรรย์	ดาราศาสตร์ราชมงคล
แบบฝึกหัดกลาง	
แบบฝึกหัดโลหะวิทยา	แบบทดสอบ
ความรู้รอบตัวทั่วไป	อะไรเอ่ย ?
ทดสอบ)เกมเศรษฐี(คติปริศนา
ข้อสอบเอนทรานซ์	เฉลยกลศาสตร์เวกเตอร์
คำศัพท์ประจำสัปดาห์	
ความรู้รอบตัว	
การประดิษฐ์ของโลก	ผู้ได้รับโนเบลสาขาฟิสิกส์
นักวิทยาศาสตร์เทศ	นักวิทยาศาสตร์ไทย
ดาราศาสตร์พิศวง	การทำงานของอุปกรณ์ทางฟิสิกส์
การทำงานของอุปกรณ์ต่าง ๆ	

 การเรียนรู้การสอนฟิสิกส์ 1 ผ่านทางอินเทอร์เน็ต 	
1. การวัด	2. เวกเตอร์
3. การเคลื่อนที่แบบหนึ่งมิติ	4. การเคลื่อนที่บนระนาบ
5. กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน	6. การประยุกต์กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน
7. งานและพลังงาน	8. การดลและโมเมนตัม
9. การหมุน	10. สมดุลของวัตถุแข็งเกร็ง
11. การเคลื่อนที่แบบคาบ	12. ความยืดหยุ่น
13. กลศาสตร์ของไหล	14. ปริมาณความร้อน และ กลไกการถ่ายโอนความร้อน
15. กฎข้อที่หนึ่งและสองของเทอร์โมไดนามิก	16. คุณสมบัติเชิงโมเลกุลของสสาร
17. คลื่น	18. การสั่น และคลื่นเสียง
 การเรียนรู้การสอนฟิสิกส์ 2 ผ่านทางอินเทอร์เน็ต 	
1. ไฟฟ้าสถิต	2. สนามไฟฟ้า
3. ความกว้างของสายฟ้า	4. ตัวเก็บประจุและการต่อตัวต้านทาน
5. ศักย์ไฟฟ้า	6. กระแสไฟฟ้า
7. สนามแม่เหล็ก	8. การเหนี่ยวนำ
9. ไฟฟ้ากระแสสลับ	10. ทรานซิสเตอร์
11. สนามแม่เหล็กไฟฟ้าและเสาอากาศ	12. แสงและการมองเห็น
13. ทฤษฎีสัมพัทธภาพ	14. กลศาสตร์ควอนตัม
15. โครงสร้างของอะตอม	16. นิวเคลียร์
 การเรียนรู้การสอนฟิสิกส์ทั่วไป ผ่านทางอินเทอร์เน็ต 	
1. จลศาสตร์ (kinematic)	2. จลพลศาสตร์ (kinetics)
3. งานและโมเมนตัม	4. ซิมเปิลฮาร์โมนิก คลื่น และเสียง
5. ของไหลกับความร้อน	6. ไฟฟ้าสถิตกับกระแสไฟฟ้า
7. แม่เหล็กไฟฟ้า	8. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ากับแสง
9. ทฤษฎีสัมพัทธภาพ อะตอม และนิวเคลียร์	

